

Handläggare
Britt Lundkvist
Telefon: 08-50825294

Till
Socialnämnden
2024-10-22

Remiss av Motion om att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/608

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L), har i motionen till Kommunstyrelsen föreslagit att staden skyndsamt inför metoden TFCO (Treatment Foster Care Oregon) som alternativ till låst institution vid placering av barn och unga.

Metoden är manualbaserad och omfattar ett behandlingsteam med fyra/fem funktioner som arbetar med föräldrarna i familjehemmet, den unge, den biologiska familjen och med skolan. Familjehemmet har möjlighet till rådgivning dygnet runt vilket innebär att teamet förväntas vara jour dygnet runt under hela placeringstiden. Det är Humana Familjeforum som har de svenska rättigheterna till programmet och erbjuder familjebehandling enligt TFCO. Staden har avtal med Humana.

Det finns flera utmaningar med att driva TFCO i egen regi. Det handlar om att rekrytera och behålla kvalificerade familjehem, arbetstidsförläggning i förhållande till svensk lagstiftning och modellens krav på tillgänglighet samt säkerhetsfrågor.

Förvaltningen har initierat ett utvecklingsarbete tillsammans med stadsdelsförvaltningarnas familjevård. I detta arbete har det framkommit ett behov av fler familjehem samt ett behov av att utöka anpassade behandlings- och öppenvårdsinsatser med hög tillgänglighet. Socialstyrelsens kunskapsstöd kommer att användas när förvaltningen överväger vilka metoder och utvecklingsområden som kan bli aktuella.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat ärendet till stadsledningskontoret, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd samt SSR. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 25 oktober 2024.

Ärendet

I motionen från Jan Jönsson och Anne-Lie Elfvén (båda L) föreslås att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO (Treatment Foster Care Oregon) som alternativ framför placering på SiS (Statens Institutionsstyrelse). I motionen beskrivs TFCO som en evidensbaserad modell i form av förstärkta familjehem där ett tvärprofessionellt team kopplas på och stöttar det mottagande familjehemmet dygnet runt. Det anges att modellen har visat sig vara ett fungerande alternativ till institutionsplacering samt ge bättre resultat vad gäller minskad risk för återfall.

I motionen lämnas följande förslag:

1. att staden skyndsamt inför TFCO som alternativ till låst institution vid placering av barn och unga.
2. att i samband med införandet även koppla på forskare för kontinuerlig utvärdering, i enlighet med Liberalernas initiativ om en akademisk socialtjänst.
3. att staden utreder hur stöd och ersättningsnivåer till ordinarie familjehem kan utformas för att öka antalet hem, med särskilt fokus på att förmå familjehem att ta emot äldre barn som placeras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialt stöd. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 oktober 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Treatment Foster Care Oregon (TFCO)

TFCO utvecklades i början av 1980-talet på Oregon Learning center i USA. Syftet var att skapa ett fungerande öppenvårdsprogram som alternativ till institutionsvård för unga med kriminalitet och missbruksproblem eller andra allvarliga beteendeproblem. TFCO grundar sig på social inlärningsteori och forskning om risk- och skyddsfaktorer för barn och ungas utveckling. Insatsen är manualbaserad. Ett behandlingsteam med fyra/fem funktioner arbetar med föräldrarna i familjehemmet, den unge, den biologiska familjen och med skolan. Familjehemmet

utbildas och får handledning samt har möjlighet till rådgivning dygnet runt. Detta innebär att teamet förväntas vara jour dygnet runt under hela placeringstiden.

Upphandlade verksamheter

Familjeforum fick de svenska rättigheterna till programmet och har sedan 2001 varit de som är metodgarant och ansvariga för implementering av metoden i Norden. Familjeforum ingår idag i Humana AB. Staden har avtal med tio privata leverantörer av insatsen behandlingsfamilj, varav Humana Familjeforum, erbjuder familjebehandling enligt TFCO. Övriga leverantörer erbjuder också placering i en familj i kombination med behandling, men inte enligt modellen TFCO.

Utmaningar

Utmaningarna med att driva TFCO i egen regi är flera. Det handlar om att rekrytera och behålla kvalificerade familjehem, arbetstidsförläggning i förhållande till svensk lagstiftning och modellens krav på tillgänglighet samt säkerhetsfrågor.

Familjehem är ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt. Att placera äldre barn med komplicerat eget beteende som till exempel missbruk och/eller kriminalitet i ett familjehem leder inte sällan till sammanbrott i placeringen. Ett familjehem är en ”vanlig” familj och erfarenheter visar att det är en stor utmaning för socialtjänsten att kunna tillhandahålla det stöd till familjen som de skulle behöva för att klara av placeringen. Det är också en utmaning att rekrytera familjehem för målgruppen äldre barn med komplex psykosocial problematik och/eller extremt våldsamt beteende, som är aktuell för en placering på SiS. En viktig fråga är också i vilket skede TFCO ska användas? En akut placering istället för SiS/HVB eller en utslussplacering ger olika förutsättningar för familjehemmen. I det akuta läget kan ungdomens kriminalitet och kopplingen till gäng vara för stark. Detta jämfört med en utslussplacering där ungdomen kan vara mer motiverad till insatsen.

Erfarenheter från Norge

Medarbetare vid socialförvaltningen har nyligen genomfört ett studiebesök vid NUBU (Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge) i Oslo. Där framkom att TFCO är avslutat i Norge då det inte gått att implementera modellen. Orsakerna var bland annat oklarheter med gränsdragningen om det är en institution eller ett familjehem (har olika regelverk) samt att det var svårt att rekrytera TFCO-ledare som kunde vara tillgängliga dygnet runt för behandlingsfamiljerna.

Pågående utvecklingsarbete

Förvaltningen har initierat ett utvecklingsarbete tillsammans med stadsdelsförvaltningarnas familjevård. En av utgångspunkterna i arbetet är den utredning som kom hösten 2023, För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66. I utvecklingsarbetet har det framkommit ett behov av fler familjehem samt ett behov av att utöka anpassade behandlings- och öppenvårdsinsatser med hög tillgänglighet. Socialstyrelsens kunskapsstöd kommer att användas när förvaltningen överväger vilka metoder och utvecklingsområden som kan bli aktuella.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Anna Mattsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Motion om att Stockholm ska gå före med införandet av metoden TFCO

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-10-09
Anna Mattsson, Avdelningschef	2024-10-08